

Nr 7.

Ankom till riksdagens kansli den 28 mars 1922 kl. 5 e. m.

*Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 7,
i anledning av andra kammarens beslut rörande väckt
motion (nr 177) om skrivelse till Kungl. Maj:t angående
upphävande av de personliga avgifterna till stat, lands-
ting och kommun.*

Uti en inom andra kammaren väckt motion, nr 177, har herr *Hage* hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning, huruvida och under vilka förhållanden avgifterna till stat, landsting och kommun — mantalspengar, den personliga sjukvårdsavgiften och den personliga folkskoleavgiften — måtte kunna upphävas, samt för riksdagen framlägga de förslag, vartill denna utredning kan föranleda.

I avseende å motiveringen hänvisas till motionen.

Andra kammarens femte tillfälliga utskott, till vilken motionen remitterats, anförde i anledning av motionen följande.

Som motionären erinrat om, har samma fråga efter framställning av samma motionär varit föremål för behandling av riksdagen dels år 1912 och dels år 1920.

*Andra kam-
marens femte
tillfälliga
utskott.*

Vid båda tillfällena har andra kammaren fattat beslut om en skrivelse till Kungl. Maj:t med hemställan om utredning i motionens syfte, vid 1912 års riksdag med 96 röster mot 74 och vid 1920 års riksdag utan debatt och votering. Första kammaren, som haft att fatta ståndpunkt med anledning av medkammarens beslut, har emellertid beslutit ej biträda detta, vid 1912 års riksdag utan votering och vid 1920 års riksdag med 54 röster mot 46.

Utskottet får först erinra därom, att sedan den personliga avgiften
Bihang till riksdagens protokoll 1922. 12 saml. 2 avd. 5 häft. (Nr 7.)

till prästerskapet successivt upphört på grund av 1910 års prästlönereglering, återstå i vårt land endast trenne personliga skatter, en till staten, mantalspenningarna, en till landstinget, sjukvårdsavgiften, och en till kommunen, folkskoleavgiften (fakultativ). Mantalspenningarna erläggas enligt kungl. förordningen den 24 april 1863, ändrad genom kungl. kungörelsen den 25 maj 1894, av alla personer över 18 år med 40 öre för man och 20 öre för kvinna, dock med befrielse för vissa kategorier av invånare. Sjukvårdsavgiften utgår enligt kungl. kungörelsen den 26 augusti 1873 och den 1 juni 1883 till landsting och till städer, som ej deltaga i landsting, med högst 50 öre för varje skattskyldig man och 25 öre för varje skattskyldig kvinna. Slutligen är genom 1907 års folkskolestadga skoldistrikt medgivet att som bidrag till kostnaden för skolväsendet av var och en, som erlägger mantalspenningar, uttaga en avgift av högst 50 öre för man och 25 öre för kvinna.

Med upptagande av de skäl, som förut anförts till förmån för den av andra kammaren intagna ståndpunkten, får utskottet erinra därom, att de personliga avgifterna äro att betrakta som rudiment från tidigare tillämpade beskattningsmetoder. Den princip, som legat till grund för de personliga avgifterna, har genom införandet i allt större utsträckning av progressiv beskattning helt och hållet underkänts. Då härjämte ifrågasvarande avgifter icke uppgå till några sådana belopp, att de äro av någon större betydelse för vare sig staten eller landstingen och kommunerna, synes det utskottet, att några verkligt vägande skäl icke kunna framföras för deras bibehållande.

Tidigare framförda synpunkter om mantalspenningarna såsom ett uttryck för de skyldigheter mot samhället, som varje medborgare hade att fylla, torde icke böra tillmätas alltför stor betydelse. Vidare har numera kravet på fullgjord skattebetalning såsom villkor för politisk och kommunal rösträtt förlorat i betydelse.

Slutligen må erinras om, att kostnaderna och besväret för ifrågasvarande avgifters debitering, uppbörd och indrivning torde vara betydande i jämförelse med de inflytande beloppen.

På grund av det anförda får utskottet hemställa, att andra kammaren ville för sin del besluta, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning, huruvida och under vilka förhållanden de personliga avgifterna till stat, landsting och kommun — mantalspenningar, den personliga sjukvårdsavgiften och den personliga folkskoleavgiften — måtte kunna upphävas, samt för riksdagen framlägga de förslag, vartill denna utredning kan föranleda.

Andra kammaren beslöt för sin del i enlighet med sitt tillfälliga utskotts hemställan.

*Andra
kammarens
beslut.*

Detta andra kammarens beslut har delgivits första kammaren, som hänvisat ärendet till sitt andra tillfälliga utskott.

Såsom skäl för borttagandet av de personliga avgifterna har anförts, bland annat, att de skulle vara orättvisa och olämpliga i vår tid, särskilt sedan den progressiva skatteprincipen införts i statsbeskattningen. Härtill vill utskottet anföra, att det icke kan anses annat än principiellt riktigt, att varje medborgare, så vitt han förmår, bidrager till det allmännas utgifter. Och förevarande avgifter äro för varje skattebetalare så ringa, att det icke kan möta någon svårighet att gälda dem. De personer, som på grund av sjukdom eller fattigdom av de kommunala myndigheterna anses underståndsatta att erlægga ifrågakvarande avgifter, påföras ej heller dylika. Vidare representera dessa avgifter, huru obetydliga de än äro, likväl ett samband med det allmänna, som icke bör avskäras. Borttoges avgifterna i fråga, skulle för de medborgare, som på grund av sin ekonomiska bärkraft icke ha andra skatter att betala, känslan av delaktighet i samhället avtrubbas eller försvinna, och detta kan icke från statens synpunkt betraktas som en vinning. Det ligger nämligen, enligt utskottets förmenande, en viss uppfostrande betydelse däri, att varje medborgare genom gäldandet av dessa avgifter, som icke på något sätt kunna anses tryckande, erinras om sina förpliktelser mot det samhälle, han tillhör och av vars fördelar han är delaktig.

Utskottet.

Vidare har anförts, att ifrågakvarande skatter skulle till sitt belopp vara så ringa, att de ej hava någon betydelse för statens eller landstingens ekonomi. Utskottet är icke av samma mening. Visserligen spela de ej någon större roll i budgeten, men de äro dock en inkomst, som det ej kan vara rådligt att avhända sig, särskilt icke i tider av ekonomisk depression, och de äro dessutom icke så utan betydelse. Mantalspenningarna hava i riksstaten 1922 beräknats till 900,000 kronor (utgingo år 1919 med 934,102 kronor) och år 1917 uppgingo sjukvårdsavgifterna till 1,016,277 kronor.

Slutligen har anförts, att kostnaderna för ifrågakvarande skatters debitering, uppbörd och indrivning äro så stora, att den verkliga behållningen av skatterna blir ringa. Denna anmärkning kan endast gälla de fall, där debetsedeln upptar blott nu ifrågakvarande avgifter, ty i andra fall ökas naturligtvis ej kostnaderna därigenom, att jämväl de personliga avgifterna debiteras. Men även i de fall, där endast de personliga avgifterna debiteras, håller utskottet före, att påtalade kostnader överdrivits. Vad debi-

tering och uppbörd beträffar ombesörjas dessa av vederbörande tjänstemän å tjänstens vägnar utan någon extra ersättning för just detta arbete, och vad indrivning angår, torde denna i fråga om enbart personliga avgifter vara ytterst sällsynt.

Med hänsyn till vad sålunda anförts, hemställer utskottet,

att första kammaren icke måtte biträda andra kammarens i ärendet fattade beslut.

Stockholm den 28 mars 1922.

På utskottets vägnar:

N. J. F. ALMKVIST.

Närvarande vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet: herrar *Almkvist, Rooth, Julin, Enhörning, Franzén, Bondeson** och *Andersson, P.*, i Arbrå.

---

*Ej närvarande vid utlåtandets justering.